

mana i kršćana „da pravdu i mir u svijetu trebaju vjernici podupirati zajedno s drugim ljudima dobre volje“ (str. 104).

Nakon bibliografije knjiga, članaka i elektroničkih portala (str. 109-113), autorica je donijela cjelovit engleski izvornik Pisma s imenima oslovljenih kršćanskih poglavara i potpisnika dokumenta iz Amana (str. 114-132). Profesori Fakulteta islamskih nauka priredili su bosanski prijevod tog dokumenta. God 2009. u Amanu je na engleskom izdana knjiga koja sadržava taj dokument te odgovore kršćanskih institucija i poglavara. Ona je prevedena na bosanski i trebala bi je uskoro izdati izdavačka kuća Islamske zajednice u BiH „El Kalem“ u Sarajevu.

Uz mentora ovog magistarskog rada dra fra Milu Babića, na Centru je predavao i dr. fra Ivan Šarčević koji je vodio magistarski rad Ivana Lasića, također diplomiranog studenta Vrhbosanske katoličke teologije. Na Centru je odslušao propisanu građu i magistrirao također Marko Brkić koji je započeo studij na Vrhbosanskoj katoličkoj teologiji, ali je diplomirao na Teološkom institutu u Mostaru. To je velika promjena na bolje na Univerzitetu u Sarajevu koji je uz sugestiju i financijsku pomoć jednog američkog univerziteta otvorio nov studij religija – ne teološki nego sociološki i filozofski. Magistarski rad Božane Katave sinteza je sadašnjih nastojanja oko dijaloga muslima-

na i kršćana na razini vjerskih poglavara i službenih institucija. Kako u BiH institucije i vjerska starješinstva bitno doprinose izgradnji vjerničkog identiteta vlastitih pripadnika, svaki ozbiljan dijalog treba računati s vjerskim poglavarima i institucijama.

Mato Zovkić

ZBORNİK RADOVA U SVEĆENIČKOJ GODINI

Iz naroda za narod. Zbornik radova svećenika studenata Papinskog hrvatskog zavoda svetoga Jeronima u Rimu u svećeničkoj godini. Papinski hrvatski zavod svetoga Jeronima, Rim, 2010., 301 str.

Zbornik *Iz naroda za narod* svojevrsan je doprinos Svećeničkoj godini, koju je 19. lipnja 2009. papa Benedikt XVI. proglasio o 150. obljetnici smrti sv. Ivana Marije Vianneyja, zaštitnika svih župnika svijeta. Ova godina je, bez sumnje, posebno milosno vrijeme, u kojem se treba bolje sagledati cjelovitost svećeničkoga poziva i poslanja. U katoličkoj doktrini izraz ministerijalno svećeništvo označava drugi i treći stupanj sakramenta svetoga reda, odnosno svećeništva i biskupstva. Sakrament svetog reda usmjeren je spasenju drugih, daje posebno poslanje u Crkvi i služi za izgradnju Božjeg naroda. Oni koji primaju sveti red, u Kristovo se ime „postavljaju da Crkvu hrane riječ-

ju i milošću Božjom“. U kontekstu Svećeničke godine svećenici poslijediplomskoga studija u Rimu, iz Papinskoga hrvatskog zavoda svetoga Jeronima, dali su svoj obol Svećeničkoj godini i odgovorili pozivu pape Benedikta XVI. da promišljaju o biti svećeništva i njegovu poslanju u suvremenom svijetu.

Sam naslov zbornika *Iz naroda za narod* oslanja se na misao Heb 5,1 gdje se kaže da: „Svaki veliki svećenik, naime, od ljudi uzet, za ljude se postavlja u odnosu prema Bogu da prinosi darove i žrtve za grijeh.“ Ovaj zbornik, deseti po redu u nizu *Collectanea Croatico-Hieronymiana de Urbe*, može se također promatrati kao svojevrsna poveznica s prethodnim zbornikom pod naslovom *Apostolu naroda*, koji je izašao prigodom Jubilejske godine sv. Pavla (2008./2009. god.). Početak zbornika sadržava *uvod* Željka Majića, vicerektora Zavoda, koji podsjeća na Papin proglas Svećeničke godine, na lik, djela i misli sv. Ivana Marije Vianneyja, te govori o svećeništvu kao ljubavi Isusova srca.

Središnji dio obuhvaća *14 predavanja*, opremljenih kritičkim aparatom, što su ih uglavnom održali svećenici studenti (i jedan laik), različitih biskupija, na susretima hrvatskih rimskih studenata u prostorijama Papinskog hrvatskog zavoda sv. Jeronima tijekom božićno-zimskog i uskrsno-proljetnog ciklusa. U žarište razmišljanja autori članaka stavljaju svećeništvo i njegovu službu u ši-

rem okružju Crkve, identitet svećenika, te promatraju svećeništvo s različitih aspekata (teološkoga i dogmatskoga, fundamentalnoga i pastoralnoga, moralnoga i pravnoga, liturgijskoga i filozofskoga, katehetskoga i psihološkoga, duhovnoga i komunikacijskoga). Korisno je između redaka uočiti kako bi svećenik, vjernošću svomemu pozivu i izvršavanjem svojih obveza motiviranih pastoralnom ljubavi, trebao iskusiti Božju stvarnost, da bi mogao svojim životom svjedočiti i drugoj braći naviještati hrabro i radosno. Stoga bi svaki svećenik trebao imati vlastito uvjerenje sv. Pavla: Ne propovijedamo naime sami sebe, nego Krista Isusa kao Gospodina, a sebe kao vaše sluge radi Isusa. (2 Kor 4,5) Slijedeći primjer Isusa Krista, svećenik je pozvan na vjernost primljenim darovima i dužnostima koje iz njih proizlaze. Vjernost poslanju traži trajno vrednovanje pastoralne *karizme* i primljene *milosti* po sakramentu reda po preporuci sv. Pavla: Poradi toga podsjećam te: raspiruj milosni dar Božji koji je u tebi po polaganju mojih ruku... Ne stidi se stoga svjedočanstva za Gospodina našega, ni mene, sužnja njegova. Nego zlopati se zajedno sa mnom za evanđelje, po snazi Boga. (2 Tim 1,6-8)

Dodatak zborniku sadržava pet naslova: *jedno uvodno predavanje* (bez znanstvenog aparata), koje govori o naravi i strukturi svećeništva u Novom zavjetu; *dvi je propovijedi* s duhovnih obnova

uoči Božića i Uskrsa; te *dva duhovna nagovora* M. Szentmártonia, duhovnika u Zavodu, u kojima promatra različite evanđeoske primjere otvorenosti za poruku Isusove ljubavi, te pogled na svećenika iz perspektive „jednoga od nas“ (svećenikove radosti i žalosti, uspjesi i neuspjesi, njegovo doživljavanje sebe i kako ga drugi doživljavaju).

Smatram da je ovaj zbornik, s obiljem informacija i ozbiljnih promišljanja, na hrvatskom jezičnom području lijep doprinos divljenju svećeništvu i vjeri u stalešku milost zvanja, gdje se u svećeniku Isusa Krista vidi znak posebne Isusove ljubavi prema njegovu narodu. Zato ga toplo preporučam svima zainteresiranima za bolje upoznavanje ministerijalnog svećeništva, odnosno onih koji su na drukčiji način osluhnuti govor Onoga koji im svakodnevno govori. Ministerijalno svećeništvo predstavlja Krista i vrši posebnu službu, te „...nema samo zadaću da zastupa Krista - Glavu Crkve - pred zajednicom vjernika; ono i djeluje u ime čitave Crkve kad upravlja Bogu molitvu Crkve, a osobito kad prinosi euharistijsku žrtvu“. (KKC 1552).

Drago Župarić

KNJIGA O KRALJEVSTVU BOŽJEM KAO SREDIŠTU ISUSOVA ZALAGANJA

Božo LUJIĆ, *Božja vladavina kao svijet novoga čovjeka. Biblijska teologija Novoga zavjeta*, Kršćanska sadašnjost, Zagreb, 2010., 481 str.

Knjiga je plod predavanja biblijske teologije u Zagrebu i Sarajevu. U predgovoru autor objašnjava da namjerno uvodi dinamični izraz „Božja vladavina“ mjesto statičnog „Božje kraljevstvo“ jer nije riječ o nekoj Božjoj državi nego o procesu koji počinje u povijesnom svijetu, ali se ne iscrpljuje ovdje na zemlji: „Ako se pitamo što je novoga Isus donio na svijet, onda se može reći da je to uosobljena ljubav, dobrotu, praštanje, nenasilje kao temelj novoga čovjeka. Zapravo u Isusu je ostvaren nov evolucijski iskorak prema čovjeku duha“ (str. 9). Prvo poglavlje posvećeno je pojmu, metodi i zadaći teologije Novoga zavjeta. Zatim slijedi petnaest poglavlja koja su zapravo zaokružene tematske cjeline:

- Nužna starozavjetna iskustva za razumijevanje Isusa Krista (str. 19-50);
- Univerzalni poziv u svijet Božje vladavine (51-75);
- Božja vladavina kao svijet novih odnosa (77-105);
- Govor na gori – program Božje vladavine (107-141);
- Božja vladavina u svjetlu Isusovih usporedbi (143-175);